УДК 847.7 (09)
Є 27

Тетяна ЄВТУШИНА

ФРАЗЕОЛОГІЗМИ ЯК МОВНІ ОДИНИЦІ ВТОРИННОЇ НОМІНАЦІЇ (НА ПРИКЛАДІ ПРОЗИ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА)

У роботі досліджено специфіку фразеологізмів як мовних одиниць вторинної номінації на прикладі прози Василя Стефаника. Аналіз даних конструкцій засвідчує, що вони вживаються у художніх текстах автора як семантичні компоненти словосполучення та речення. Виконуючи, як і лексеми, знакову функцію, ці фразеологізми співвідносяться з відповідними лексико-граматичними класами слів. Встановлено також роль фразеологізмів як мовних одиниць вторинної номінації у формуванні структури двоскладних речень у прозі В.Стефаника; проаналізовано притаманні їм семантико-синтаксичні функції як компонентів предикативного відношення і другорядних членів речення.

Ключові слова: фразеологізми, вторинна номінація, семантичні компоненти, проза Василя Стефаника.

Фразеологізми становлять складову частину системи номінативних засобів сучасної української літературної мови. Різні за характером поєднання компонентів фразеологічні одиниці (ФО) реалізують властивий їм номінативно-виражальний потенціал тільки за умови комунікації, базовою функцією якої виступає речення, що служить засобом передачі текстового задуму, бо несе в собі відповідне повідомлення і свідчить про акт усвідомлення дійсності.

Отже, услід за В.І.Телією, ми визначаємо знакову специфічність ФО в тому, що "вони являють собою мікротексти, у номінативну

© Тетяна Євтушина, 2002

основу яких, пов'язану із ситуативним характером означуваного, втягуються при їхній концептуалізації усі типи інформації, характерні для відображення ситуації у тексті, але подані у фразеологізмах у вигляді "конверта", придатного до вживання як текст у тексті" [5, 8 – 9].

Зазначимо, що термін "фразеологізм" усталився в сучасному мовознавстві як найменування семантично неподільного сполучення слів, що становить окреме речення або ж його повнозначну частину у функції окремого члена речення. Загалом ФО – це лексично (семантично) й синтаксично неподільне поєднання не менше, як двох повнозначних слів, іншими словами, це мовний знак, що часто контамінований семантично й синтаксично.

Маючи за своєю природою експресивне вираження, ФО активно проникають у мовну тканину художніх творів. Цілком природно, що майстер прози Василь Стефаник вводить їх у свої тексти.

На основі аналізу новел письменника ми дійшли висновку, що в його творах з неоднаковою частотністю використовуються ФО різної семантики, синтаксичної будови й стилістичної маркованості та функції.

Слід зазначити, що аналізовані ФО відзначаються строкатістю структури і лексико-граматичної співвіднесеності.

Зі структурного погляду ФО можна розділити на дві групи: фраземи, які структурно організовані за моделями речення, і ФО, співвідносні за своєю будовою зі словосполученнями. Проте за семантикою вони здебільшого співвідносяться зі словом і уподібнюються до нього за синтаксичними функціями.

До найуживаніших синтаксичних структур належать ФО типу сурядного чи підрядного словосполучення: Наприклад: *1.* ***На свята і на будень; ні від сонця, ні від людей; ні дня ні ночі; ні сонця ні хмар; шкіра та кості; і хліб і до хліба; або туда, або сюда; ні сяк, ні так; ні вдень ні вночі; чи взад чи вперед; чи тпру, чи ну; ні встиду ні сорому; мовчи та дихай; ні життя ні смерті; зрости і посивіти.***

2. Сам з собою; пашіти радістю; як пса чужої хати; навчити

розуму; прийти на гадку; пити кров; хоч око виколи; богові віддати душу; нема рихту; мати гадку; кинути оком; мати честь; піти марне; ловити в груди воздух; руки мати; хрестом стелитися; до сьомого коліна; як струнва, що до цинтя, туманити людей; як мишачий хвостик; раз по разу; як бджоли коло цвіту.

Наведені вище приклади ФО засвідчують той факт, що у підрядних сполученнях наявне підпорядковуюче слово – граматичний центр фразеологізму. До речі, фраземи, у яких підпорядковуюче слово – іменник, змінюються за відмінками: "Я до неї ніколи ***марного слова*** не заговорив, маціцького" [3, 75].

Звороти з опорним дієсловом означають дію, мають форми особи, часу, способу. Наприклад: "Таже то дуплава верба, кини пальцем, та й ***маком сєде***" [3, 40]. "Не біси, твоє багатство ***піде марне***" [3, 80]. "Пустить на землю, талану в руки не дасть, ***манни із неба не спустить***, а потім увесь світ кричить: "Мужики злодії, розбійники" [3, 84]. "Але-м намацав поліно коло себе, та-єм го морснув по ніжках, а він ***сів маком***" [3, 96]. "Вже мені ***боком лізе*** ону саранчу возити" [3, 117].

Очевидним є тяжіння митця до використання моделей ФО зі структурою речення двоскладної й односкладної будови, які мають номінативне значення і співвідносні зі словом чи словосполученням. Наприклад:

1) Двоскладні конструкції: "Воно добре, що єднаються, бо як то проповідають, що ***громада – великий чоловік***, але я не піду" [3, 47]. "Бо ліпше, аби єго ***голова*** у старім гнізді ***застигла***, як у яру при чужій дорозі" [3, 109]. "А я дивлюси, та й ***земля підо мнов горить зі встиду***!" [4, 43]. "О, то як ***сумлінє заговорить***, то такі слова палючі в кожді жилці, що ті слова скалу розсиплють на дрібен порох" [4, 223].

Однак зауважимо, що наведені приклади фразеологізмів – речень двоскладної будови – це не справжні речення, а тільки речення з погляду формального: зазначеними фразеологізмами-реченнями виражається одне образне поняття.

Наведені приклади засвідчують, що кожен фразеологізм зі структурою речення можна замінити словом: ***"душа зрадувала"***

– радіти; "*горить серце*" – хвилюватися; "*гадки приходять*" – думати; "*справляти очі*" – дивитися; ввести до його складу якесь слово або й кілька слів: ***Бог взяв на свої коліна, гадка гадку рівно пошибає, аж гомін лугом розходився, думки його мішалися***, щоб висловитись типово, але із семантичною видозміною.

Як уже зазначалося, ці ФО у художніх творах письменника є двоскладними реченнями або виступають елементами складних синтаксичних конструкцій, виконуючи відповідні синтаксичні функції: "Та й лише очі пролупиш, то зараз тебе тота ***роса їсть***, бо мало тебе ***біда їсть***, ще вона вночі тебе найде!" [3, 84]. "Не вб'ю тебе, небоже, хоча чую в собі мук, моє ***серце трясеться***, як павутина на вітрі" [3, 128].

2) Фразеологізми, що виступають як різновиди односкладного речення:

– фраземи односкладної означено-особової будови: "Книжечка від цісаря, ***усюда маю двері втворені***" [3, 14]. "***А натуру маєш миску***" [3, 95].

– Фразеологізми, структурно оформлені як односкладні номінативні речення: "Мой, таке це ***покаяніє на увесь світ***, аби жінка лупила чоловіка, як коня" [4, 30]. Іноді такі усталені звороти вживаються поза реченням, як окрема синтаксична одиниця. Наприклад: "Аді, як б'ють, ще цицка коло рота не обсохла. ***Покаяніє на увесь мир***" [3, 19].

– Фразеологізми у формі односкладних узагальнено-особових, неозначено-особових "***Віпили*** з мене ***кров***, що вітер ні з ніг ізгонить" [3, 76]. "***Ссали землю*** і годували мене самотою" [3, 100].

– Фразеологізми зі структурою безособових речень. "***Є всього на світі, а біди найбільше***" [3, 46].

До того ж, оскільки ФО як якісно визначена мовна одиниця "являє собою єдність форми і змісту" [2, 126] і реалізується з усіма особливостями у своїх відношеннях та зв'язках зі словами у мовленні, можна говорити, виходячи з її реального мовного вживання, про те, яка вона, до якого лексико-граматичного розряду відноситься.

Принагідно зауважимо той факт, що лексико-граматичну співвіднесеність ФО проаналізовано у працях М.Ф.Алефіренка,

М.Т.Демського, Г.М.Удовиченка, М.М.Шанського, О.І.Молоткова та ін. Визначальним є принцип, згідно з яким субстантивні ФО співвідносяться з іменниками, адвербальні – з прислівниками тощо.

У процесі дослідження конструкції із творів В.Стефаника за значенням і функцією в реченні було розподілено на лексико-граматичні розряди ФО: субстантивні, дієслівні, ад'єктивні, адвербіальні, модальні та вигукові.

З'ясовано, що за структурою субстантивні ФО не однакові. До них відносяться: ***зальопана баба, дуплава верба, воля твоя, вчена голова, чужий язик, другий світ, дитячий розум, цілий світ, одна рана, піна на воді, немилосердним оком, дар Божий, ласки божої, ласкавий боже, марні слова, новий світ.***

Вони об'єднані, по-перше, спільним значенням особи. У сполученні зі словами можуть бути суб'єктом і об'єктом дії і виступають у синтаксичній функції підмета, додатка.

Субстантивований фразеологічний підмет як носій предикативної ознаки може охоплювати компоненти з різною семантикою. Помічено, що найпоширенішими в ролі підмета є ФО, які з характерною для них вторинною номінацією позначають дяча: "Таже то ***дуплава верба***, кини пальцем, та й маком сеґе" [3, 40]. "Мой жиде, ти ***вчена голова*** та тому з нас шкіру лупиш?" [4, 31].

По-друге, іменні ФО об'єднані тим, що у них є граматичні категорії роду, числа, відмінка. Зазначимо, що розрізнення ФО пов'язане з постановкою при них слова-означення в певному роді: ***марного слова, дар Божий***.

Зафіксовано також субстантивні фраземи, вживані у позиції іменної частини складеного присудка. Вказування на стійку ознаку предмета чи особи забезпечується формою називного відмінка іменної частини без дієслівної зв'язки: "Воно добре, що єднаються, бо як приповідають, що громада – ***великий чоловік***, але я не піду" [3, 47].

ФО в ролі прямого додатка можна кваліфікувати як продуктивне синтаксичне явище. Субстантивовані фразеологічні додатки у формі знахідного відмінка не беруть участі у формуванні

предикативного відношення між підметом і присудком: "Ти зійшов, старигане, на ***діточий розум***, та лиши дитину в супокою, не підкидай ним, як гарбузом" [3, 22]. "Як увійдете у ***чужий язик***, у великі студені мури, то доля розфурєє вас по каміню, і лиш снитиси вам буде наша красна земля" [3, 109].Фразеологізми цього ж лексико-граматичного розряду як прямі додатки у формі родового відмінка виступають у заперечних конструкціях: "Я до неї ніколи ***марного слова*** не заговорив, маціцького" [3, 75].

Різні за конструкцією та ад'єктивні ФО, співвідносні з прикметником: ***що в ворота не влізали; як сніг; як дідько; що аж у п'ятах постива; як серед води.***

Як бачимо, вони об'єднані спільним значенням або якісною характеристикою особи: ***тверда на серце;*** стану особи: ***під мухою; як мертвий***, як характеристика предмета: ***як головка бодяка,; як дерев'яні; як мечі; як золото***; та здатністю виражати відношення і зв'язки зі словами через парадигматичні форми, набір яких визначається синтаксичною функцією ФО.

У реченні вони виступають у ролі означення. Фразеологічні означення – це синтаксично залежний від субстантивного виразу компонент формально-граматичної структури речення, який виражає непредикативну ознаку предмета (особи): "Я ще не такий дуже давний газда, а по жінці взєв-єм талі білі воли, ***як сніг***, а роги мали такі, що ***в ворота не влізали***" [1, 46]; "А як прийде до краю, то сяде собі на пільній доріжці і підіпре голову таким дуже маленьким кулачком, ***як головка бодяка***" [3, 65]; "Якось там була така люта звір змальована, ***що в казці би не склав***" [4, 52]; "Не далекі ваші гони, кості, ***як мечі***, із шкіри вілазє, коби борше" [4, 87]; та іменної частини складеного присудка: "Лесь кинув мішок на землю і став ***як дурний***" [3, 19]; "Якби-с умерла, та й би-м стали ***як серед води***" [3, 23]; "І лишився я, ***як корч лугу серед поля***" [3, 100]. У цих конструкціях поняття – предмет (особа) – ототожнюється з тим, що виражено предикативним членом (фраземою) не прямо, а уподібнюється до нього через порівняння.

Часто вживані й різноманітні за структурою дієслівні фразеологізми. Серед одиниць даного лексико-граматичного розряду виділяємо:

а) сполучення перехідного дієслова з іменником у знахідному чи родовому відмінку: ***випити кров; капарити вік; губити душу; здирати шкіру; честь повести; стратити розум; розсипатися на сажу; тумана пускати; під ніс підкидати; загубити вік; зробити болото; іти на жебри***;

б) сполучення дієслів з будь-якою формою іменника без прийменника чи з прийменником. Наприклад: ***бігти світами; пускати за водою; сісти маком; скреготати зубами; потішитися думкою; дзвонити зубами***;

в) поєднання дієслова з двома залежними словами: ***шкіру кавалками здіймати; ловити в груди воздух; бити головою у стіни; збити на винне яблуко; вичерпувати долонями душу; не мати гаразду в голові; піти під кінцькі копита; показати московську душу; нічо у роті не мати.***

ФО такої структури формально ототожнюються з простим дієслівним присудком. На відміну від лексем, які вони заступають у реченні, фраземи є складнішими утвореннями, що не тільки називають предикативну ознаку суб'єкта, а й характеризують його з певним експресивно-образним відтінком: "Хоч би Іваниха ***хрестом стелшася***, то не помогло" [3, 38]. "Я, бігме, не знаю, як цей нарід має на світі жити? ***Всьо піде на жерби***" [3, 70]. "Як би ні жінка мізинним пальцем кинула, та й бих капурець зробив, ***на винне яблуко бих розпосочив***!" [4, 36].

При дослідженні прози В.Стефаника помічено, що дієслівна фразема у творах автора може заступати залежний інфінітив і входити до складу складеного дієслівного присудка.

У такому випадку ФО передає зміст присудка, а допоміжне дієслово – відношення до дійсності та модальність. Наприклад: "Як би взєв на долоню пір'є та й подув, то так пішло все. Не лишилося ***нічо навкруг пальця обвити***" [3, 41]. "Стане, бувало, на воротях у себе та й кричить: на сиротина бідні запишу, а йому не дам ***що довкола мізинного пальця обмотати***" [3, 50]. "А межі ж оця їда має ***йти в смак***, як я знаю, що вони без мене в стодолі нічого не роблять?" [3, 70]. "Як до криміналу, то до криміналу, як шибениця, то шибениця, а я мусю ***давати собі сам раду***" [4, 217].

Разом з тим необхідно зазначити, що досить поширеним у

художній тканині творів письменника є складений дієслівний присудок, що формується на основі модальних допоміжних дієслів, які у поєднанні з фраземою утворюють предикативну конструкцію. Наприклад, дієслова з модально-вольовою семантикою, зокрема можливості чи неможливості, здатності особи чи предмета реалізувати дію: "Він знав наперед, що пан мусить чоловіка ***з болотом змішати***, що мусить посміятися, аж потім прийме його на службу" [3, 69]; "Ой не буде так, я прішов на весілє, як другий, як приніс такі дарунки, як другий, то я маю ***мати таку честь***, як другий" [3, 105]; "Коли я не хочу більше ***крові пити***, так як ви, і пополудне затикати пудушками вікон, аби спати" [4, 159]; дієслова зі значенням суб'єктивно-емоційної оцінки: "Я лиш не люблю, як мені хто ***під ніс підкидає***, ніби я громаду продав" [3, 106].

Дієслівні ФО, сполучаючись з інфінітивом, за семантикою співвідносні з модальними дієсловами: "Вже ***мали гадку сказати***, або потрошки давала, по шістці, по дві, як почав говорити Петро Антонів" [3, 49].

Досить поширені у творах Василя Стефаника адвербіальні ФО, до яких долучаються фразеологізми, що за структурою є сполученням прийменника з прикметником та іменником: ***ні за світові води; із щирого серця; як по м'якій подушці; як мала дитина; до гробної дошки; на кедровім мості; як рідна мама***.

Цю групу ФО доповнюють фраземи, в структурі яких вживаються займенники або числівники: ***сто разів; сім розумів; допоки його живота; до сьомого коліна; одним голосом***.

Виділено у творах В.Стефаника також ФО, синтаксична роль яких співвідноситься з прислівником, зі структурою прийменниково-відмінкової форми іменника + прийменникова відмінкова форма іменника. Іменники, що становлять компонентний склад цих ФО або тавтологічно повторюється, або протиставляється як антонімічні: ***з рода в рід; день від дня; поки світа та сонця; без кінця й міри***.

Фраземи, структуру яких становить одне повнозначне слово (прийменниково-відмінкові конструкції) становлять собою теж своєрідний розряд адвербіальних ФО у творах досліджуваного

автора: ***як баран; як вітер; щодо цинтля; як у раю; як рибка; як ніч; щодо крішки; як у книжці; до ладу; щодо лаби; як лошак; щодо нитки; як чорт.***

Зазначимо, що такі утворення В.В.Виноградов називає "граматичними ідеоматизмами", тому що вони утворюються шляхом метафоризації.

За добором адвербіальних ФО у прозі письменника можна простежити тяжіння автора до фразем, що становлять собою конструкції з сурядними сполучниками (компоненти виступають або як синонімічні, або як антонімічні) та підрядними: ***цим та не тим; або сюда або туда; ні сяк, ні так; ані спокою, ані радості; і в будень і свята; відколи світа та сонця; ні в п'ять, ні в десять; не раз та й не два; раз або два рази; і ніч і день; ні замало, ні забагато; одна за другу; легко на душі; хоч око виколи.***

Усі вони об'єднуються спільною синтаксичною роллю обставини способу дії (часу, місця): "Сльози плили, ***як вода з гори***" [3, 17]. "Сиджу я та реву, так реву, ***якби з ні хто пасі дер***" [3, 14]. "Йди, йди слухай за Канаду: гадаєш, що я піду з дітьми десь ***на край світа***? – сказала йому жінка" [3, 30]. "Пішло мастно ***як за водою***" [3, 52]. "А ніч клала їх у сон, як каменів ***одного коло одного***" [3, 63].

Загалом треба підкреслити, що на актуалізацію ФО у вигляді елементарних мікротекстів впливає наявність у їхній семантичній структурі граматичних сем, що наближає їх до певних частин мови і визначає характер їхнього функціонування у мовленні.

Доречно зауважити, що, крім розглянутих усталених зворотів, у прозі Василя Стефаника бачимо також ФО модального та вигукового характеру.

Модальні фраземи виражають ставлення до висловлюваної думки з погляду достовірності, сумніву, припущення, способу оформлення думок і виділяються як вставні чи вставлені словосполучення. Фраземи в ролі вставних конструкцій ускладнюють комунікативний план речень. Підпорядкування вставних ФО інтонаційній структурі речення забезпечує їхнє входження до комунікативного плану відповідних синтаксичних конструкцій: "А без рук я дурень, ***коли маєш знати***" [3, 93].

"Польща буде, а ви, ***як маєте розум***, то наберіть золота від мадьярів, від німців та від москалів та й жийте в добрі під Польщею" [3, 119]. "Може, кажу, бог вам поможе, ***як здастеси на него***; най вам бог дать якнайлітися" [4, 31]. "Я маю охоту тебе зачесувати, бо ти мене, ***як якийсь казав***, як мама рідна, на добре радиш" [4, 31]. "Є, каже, в мене і їсти, і пити, ***як якийсь казав***: і хліб і до хліба, – та ще забавтеся, бо безтешно, як умру, то в ці хаті не мете напиватися" [4, 50]. "Я рада, що-м цу на собі загріла, та й, ***як якийсь казав***, своїй нендзі рада, що заплодила" [4, 86].

Окреме місце у художній палітрі В.Стефаника належить вигуковим ФО, у яких відсутній денотативний аспект, "вони мають емоційно-оцінне значення, а їх семантична і синтаксична нерозкладність призводить до функціонування здебільшого в ролі слів-речень або входять до складу якогось речення" [6, 45].

Вигукові ФО у прозі автора служать для вираження розмаїття почуттів, емоцій, вольових спонукань особи тощо. При цьому "номінативний аспект значення вигукових ФО зводиться до мінімуму, а конотативний відіграє першорядну роль" [1, 69].

Отже, можна зазначити, що твори письменника репрезентують різну семантику вигукових ФО, які у тексті функціонально важливі. Тому виділяємо такі типи вигукових ФО:

1. Емоційні: "***Боже, боже***, як ми тіренько мучимоси" [3, 23]. "***Ой небого, небого***, то мемо бідити без тебе" [3, 26]. "***Бог знає***, як з нами буде" [3, 41].

2. Імперативні вигукові ФО, що використовуються автором з метою передачі в процесі комунікації волевиявлень, бажань, заборон тощо. Імперативного характеру таким ФО надає частка ***хай*** та дієслівний компонент у формі наказового способу: "***Най*** вам ***бог дать якнайліпше***" [3, 31]. "Але рівно ***не дай Боже*** нікому доброму на жіночий розум перейти" [3, 39]. "***Най їм бог помагає*** їсти тот хліб, а мені однаково гинути" [3, 40]. "Сідай, роде мій, ***най з тобов все щастя сідає***" [4, 144].

3. Формули соціального етикету, які служать засобами мовної характеристики літературних героїв В.Стефаника. Вигукові ФО такого типу реалізують функцію виховного, естетичного впливу на читача. Порівняємо: "Куме Іване, ***дай вам боже*** прожити ще

на цім світі..." [3, 39]. "***А дай боже здоров'є***, а ***жийте здорові***, а ***дєкую вам***, що-сте уступили до хати" [3, 104]. "***Славуйсу Христу*** люди добрі" [3, 108]. "***Бувайте здорові*** і свої і чужі" [4, 15]. "***Дай вам боже здоров'є***, пане" [4, 160].

4. Релятивні вигукові ФО. Вони використовуються письменником для вираження реакції на слова співрозмовника чи ситуацію: "Тот дзвінок, що на самі горі стоїть, десь так дзвонить, але так жєлісливо, ***що аж***!" [4, 7]. "Таке-м понаплітала, ***що встид перед сонцем світим***" [4, 50].

Розглянуті тексти також засвідчують, що серед різноманітних структурно-граматичних типів ФО у творчості В.Стефаника немає співвідносних зі службовими частинами мови, оскільки для них не характерна номінативно-експресивна функція.

Підсумовуючи здійснений нами аналіз фразеологічних конструкцій прози В.Стефаника, доходимо висновку, що фраземи як номінативно-експресивні одиниці цілісно відображають у прозі В.Стефаника елементи денотативної ситуації за допомогою вторинної номінації. Частиномовна співвіднесеність певних фразем зумовлює відповідну синтаксичну роль їх у реченні.

1. Білоноженко В.М., Гнатюк І.С. Функціонування та лексикографічна розробка українських фразеологізмів. – К.: Наукова думка, 1989. – 156 с.

2. Молотков А.И. Основы фразеологии русского языка. – Л.: Наука, 1977. – 218 с.

3. Стефаник В.С. Вечірня година. Новели. – Ужгород: Карпати, 1987. – 141 с.

4. Стефаник В.С. Твори. – К.: Молодь, 1972. – 254 с.

5. Телия В.Н. Русская фразеология. Семантический, прагматический и лингво-культурологический аспекты. – М., 1996. – 287 с.

6. Ужченко В.Д., Авксентьєв Л.Г. Українська фразеологія. – Харків: Основа, 1990. – 165 с.

Татьяна Евтушина. Фразеологизмы как языковые единицы вторичной номинации (на примере прозы Василя Стефаника). В работе исследована специфика фразеологизмов как языковых единиц вторичной номинации на примере прозы Василия Стефаника. Анализ конструкций свидетельствует, что они употребляются в художественных текстах автора как

семантические компоненты словосочетания и предложения. Выполняя, подобно лексемам, знаковую функцию, фразеологизмы соотносятся с соответсвующими лексико-грамматическими классами слов. Установлена также роль фразеологизмов как языковых единиц вторичной номинации в формировании структуры двусоставных предложений в прозе В.Стефаника; проанализированы присущие им семантико-синтаксические функции как компонентов предикативного отношения и второстепенных членов предложения.

Ключевые слова: фразеологизмы, вторичная номинация, семантические компоненты, проза Василия Стефаника.

Tetyana Yevtushyna. Phrazeologisms as laguage units of secondary noimination (on the example of Vasyl' Stefanyk's prose). The author has researched peculiarities of phraseologisms as language units of secondary nomination on the example of Vasyl Stephanyk's prose. By means of analysis of given construction has been discovered that the author uses them in his artistic text as semantic components of word-combination and sentence, making up, similar to simple words, sing function correlation with corresponding lexical-grammatical word classes. It has also been established the role of phrazeologisms as language units of secondary nomination in forming the structure with double sentences in the prose of V.Stefanyk. It has been analyzed thier peculiar semantic-syntactic function as components predicative attitude and secondary members of the sentences.

Key words: phraseological units, secondary nomination, semantic components, Vasyl Stefanyk's prose.